

Paluu politiikkaan

Yhteiskunta ei muodostu yksilöistä.

Gallupdemokratian ja tekoälyn liitto

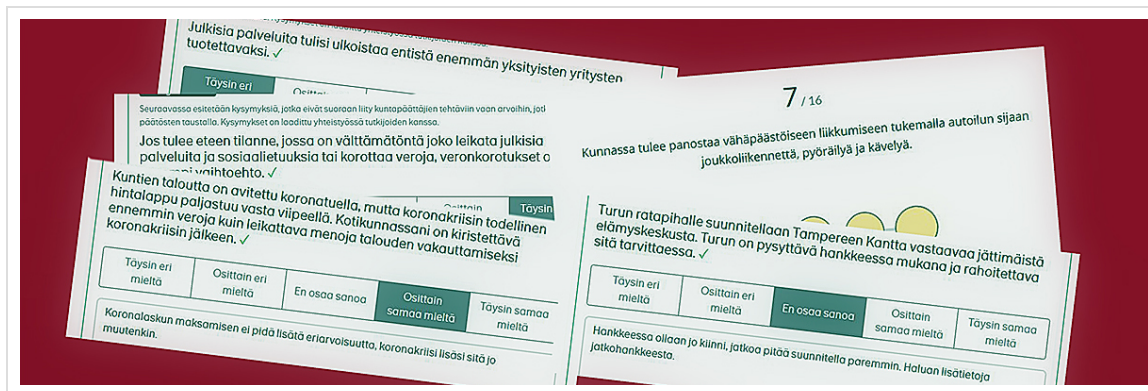
Julkaistu **16.2.2021**

Vaalikoneet ovat mielipidetiedustelujen ja keinoälyn lapsia. Totta kai niihin on nyt ehdokkaan vastattava, mutta on hyvä olla kipeällä tavalla tietoinen siitä, että ne ovat osa verkkoalustoilla toimivaa huomiotaloutta. Vaali vaalilta niiden merkitys on kasvanut ja erityisesti nyt koronaeristäytymisen aikaan ajatellaan, että äänestyspäättöstä tekevät etsivät sieltä samanmielisiä, vähän niin kuin etsisi kumppania tinderissä – eikä menisi koskaan baariin. Sielläkin jotkut ovat kuulemma liikkeellä ”ihana läpällä” ja jotkut enemmän tosissaan. Huomaan nyt lankeavani vähän liian ilkeään mielentilaan, johon joutumista perustelen joillakin havainnoilla.

Vaalikoneiden tekijät määrittelevät, mitä kysymyksiä ehdokkaan pitää pohtia. Kysymysten tärkeysjärjestys on poliittisen keskustelun ydintä. Sen lisäksi vaalikoneen tekijät määrittelevät, mitkä ovat vastausten vaihtoehdot.

Jotkut vaalikoneet ovat keino kiinnittää ehdokkaiden huomio oman eturyhmän kysymyksiin. Nuorten vaalikone kyseli nuorten vaikutusmahdollisuuksista ja koulukiusaamisen vastustamisesta. Opettajajärjestön vaalikone kysyy tietysti opettajien palkkauksesta ja koulujen resurssoinnista. Jos on näiden asioiden puolella, vastaaminen on helppoa.

Mediatalojen vaalikoneissa metsästetään yhden intressin sijasta enemmän vastakkainasetteluja. Äärimmillään se on sitä, että ”karsitaanko koronavelkojen vuoksi vanhuksien vai lapsiperheiden palveluista”. Vastakkain asetetaan myös vaikkapa joukkoliikenne ja yksityisautoilu. Saadaan klikkauksia vastausasteikon ääripäihin. Näin nostetaan esiin kahden eturyhmän välistä jännitettä, mikä ei tietenkään ole sama kuin kokonaiskuva yhteiskunnan ristiriidoista. Joissakin tapauksissa kysymyksen vastakkainasettelu vielä vahvistaa suoraan joitakin poliittisia käsityksiä maailmanmenosta.

Riviehdokas tekee sitten valintoja sen pohjalta, mitä vastakkainasetteluja hän pitää tärkeinä.

Ensimmäinen valinta on se, että kenen vaalikoneisiin ylipäänsä vastaa, eli ketä sitä sympatiseeraa. Vasta sen jälkeen tulee valinta, miten vastaa. Vastaako omin päin vai hakeeko tukea puolueen ohjelmista ja ohjeista? Kun tunnustan, että minulla ei ole hajuakaan elämyskeskuksen rahoituksen tulevaisuuden kiemuroista, voin kadota keskimääräisyyksien massaan. Tai ehkäpä jään ainoana sinne keskelle tunnustamaan tietämättömyteni, kun muut ryntäävät ääripäihin.

Lopuksi vääntäydyn positiiviseksi ja yritän ajatella vaalikonetta mahdollisuutena. Kun klikkaan laatikoita tietokoneen ruudulla, yritän tosiasiasa tavoittaa jossakin keinoälyn algoritmien tuolla puolen olevan äänestäjän kysyvää katsetta: Voinko luottaa sinuun? Oletko minun puolellani?

Kategoria(t): **politiikka**. Avainsanat(t): **politiikka, vaalikoneet**. Kirjoittaja: **Jukka Oksa**. Lisää **kestolinkki** [<https://paluupolitiikkaan.fi/?p=155>] kirjanmerkkeihisi.